

6. Odpoveď ministra práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky J. Richtera na interpeláciu poslanca Národnej rady Slovenskej republiky M. Kadúca podanú 23. januára 2015 vo veci pôsobnosti nemeckého zákona o minimálnej mzde na občanov SR

Ján Richter

minister práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky

SEKRETARIÁT PREDSEDU NÁRODNEJ RADY SLOVENSKEJ REPUBLIKY		
Dátum zaevidovania: 24-02-2015		
Číslo spisu: 72538-122/2015		
Listy: 1/-	Prílohy: 1/1	
RZ	ZH	LU

Bratislava 17. februára 2015
Číslo: 4830/2015-M_OPVA-4480

Vážený pán poslanec,

na Vašu interpeláciu vo veci zavedenia zákonnej minimálnej mzdy v Spolkovej republike Nemecko (SRN) a na jednotlivé otázky, ktoré ste v rámci interpelácie položili Vám uvádzam nasledovné:

Vo všeobecnosti musím zdôrazniť, že pokiaľ ide o uplatňovanie nemeckej právnej úpravy, teda právnej úpravy iného štátu, odpovede Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR vychádzajú iba z informácií, ktoré má k dispozícii. Naše ministerstvo nemá právomoc interpretovať (vykladať uplatňovanie) nemeckú právnu úpravu.

Otázka č. 1

Viedlo, vedie alebo bude viesť Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky rokovania s nemeckou stranou ohľadom predmetného zákona? Ak je tomu tak, aké stanovisko zastávalo, zastáva, či bude zastávať Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky v týchto rokovaniach? Vyvíja Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky kroky, ktorými by sa prípadne obmedzila osobná pôsobnosť predmetného zákona na občanov Slovenskej republiky?

Plne rešpektujem legitímne rozhodnutie Nemecka zaviesť zákonnú úpravu minimálnej mzdy, ktorú uplatňuje väčšina členských štátov Európskej únie. Inštitút minimálnej mzdy je nástrojom na presadzovanie takej hospodárskej politiky, z ktorej bude profitovať nie len kapitál, ale aj radoví pracovníci, a to zlepšením ich príjmovej a teda sociálnej a ekonomickej situácie.

Prijatie zákonnej úpravy minimálnej mzdy je plne v právomoci nemeckých orgánov. Avšak aj táto zákonná úprava musí rešpektovať požiadavky práva Európskej únie. Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR súhlasí s uplatňovaním nemeckého zákona o minimálnej mzde vo vzťahu k pracovníkom zamestnaným podľa nemeckého práva, ako aj vo vzťahu k pracovníkom, ktorí sú vyslaní na výkon práce do Nemecka. V týchto dvoch oblastiach je podľa nášho názoru nemecký zákon v súlade s právom EÚ. Sme však presvedčení, že uplatňovanie zákona na niektoré ďalšie skupiny zamestnancov – napríklad tranzitujúci vodiči nákladnej alebo osobnej dopravy – je už porušením práva Únie, napr. v oblasti slobodného poskytovania služieb, čo je jedna zo základných zásad a podmienok pre správne fungovanie vnútorného trhu v rámci Únie.

Z tohto dôvodu som sa okamžite po nadobudnutí účinnosti predmetného zákona obrátil na svoju nemeckú partnerku listom, v ktorom som vyjadril vyššie uvedené stanovisko. Skôr to nebolo možné, lebo sme nepoznali rozsah, v akom bude nemecká strana zákon o minimálnej mzde uplatňovať. Zástupcovia nášho rezortu na Stálom zastúpení SR pri EÚ zároveň otvorili komunikáciu s ďalšími členskými štátmi (napríklad Česká republika, Poľsko, Maďarsko, Estónsko, Litva, Slovinsko, Chorvátsko, Bulharsko, Rumunsko, Írsko, Španielsko, Portugalsko), aby sa urýchlene dohodli na spoločnom stanovisku. Toto stanovisko bolo potom spoločne tlmočené príslušným orgánom Európskej komisie. V tom istom čase intenzívne v koordinácii s našim ministerstvom komunikovali aj diplomati slovenského zastupiteľského úradu v Berlíne s nemeckou stranou, pričom reprezentovali celú V4, vzhľadom na naše predsedníctvo v nej.

Výsledkom týchto aktivít, ktorých bolo Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR iniciátorom alebo aktívnym účastníkom bolo rozhodnutie nemeckej strany, ktorým s účinnosťou od 30. januára 2015 dočasne pozastavila uplatňovanie zákona o minimálnej mzde na tzv. čistý tranzit (pracovníci, ktorí cez nemecké územie iba prechádzajú). Európska komisia otvorila voči SRN tzv. EÚ Pilot – konanie o vysvetlení právneho stavu a jeho súladu s právom Únie. Nemecká strana potvrdila, že sa v určenom termíne (do 18. februára 2015) k výhradám Komisie (a členských štátov) vyjadrí. V prípade, že SRN neužná tieto výhrady, očakávame, že Komisia voči nej začne konanie o porušení práva EÚ. Vláda SR je pritom pripravená využiť aj ďalšie nevyhnutné kroky, aby ochránila našich občanov pred neprimeraným uplatňovaním nemeckého zákona o minimálnej mzde.

Otázka č. 2

Má Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky vedomosť o rozsahu povinností, ktoré vznikli účinnosťou predmetného zákona občanom Slovenskej republiky? Vzťahuje sa povinnosť poskytovania minimálnej mzdy zamestnancom pôsobiacim na území Nemecka aj na zamestnávateľov, ktorých trvalý pobyt, resp. sídlo je na území Slovenskej republiky (napr. na slovenské dopravné firmy)? Vzťahuje sa oznamovacia povinnosť zamestnávateľa, ktorý zamýšľa vyslať svojho zamestnanca na prácu do Nemecka aj na zamestnávateľov, ktorých trvalý pobyt resp. sídlo je na území Slovenskej republiky?

Podľa informácií, ktoré má Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR k dispozícii, nemecká strana uplatňovala právnu úpravu minimálnej mzdy od 1. januára 2015 na všetkých zamestnancov v období, počas ktorého vykonávajú prácu na území Nemecka, a to bez ohľadu na skutočnosť, či má zamestnávateľ sídlo na území Nemecka alebo nie. To sa týka aj administratívnych povinností zamestnávateľa. Tieto povinnosti sa vzťahujú tak na ohlasovacie povinnosti zamestnávateľov so sídlom mimo územia Nemecka pred začatím vykonávania prác alebo služieb na území Nemecka, ako aj povinnosti vystavenia dokladov a ich držby, a to vo vzťahu k vybraným odvetviam, vrátane stavebníctva, gastronómie a pohostinstva, dopravy, logistiky, špedície a opatrovateľských služieb.

Otázka č. 3

Aké opatrenia mieni Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky prijať, aby pomohlo občanom Slovenskej republiky objasniť všetky aplikačné aspekty predmetného zákona?

V tejto súvislosti naše ministerstvo úzko spolupracuje s Ministerstvom dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR, ako aj s Ministerstvom zahraničných vecí a európskych záležitostí SR. Dostupné informácie o aplikácii zákona zverejňujeme na našom webovom sídle a poskytujeme ich médiám. MZVEZ SR uskutočnilo minulý týždeň informačné stretnutie pre zamestnávateľské a profesijné združenia (najmä z oblasti cestnej dopravy a prepravy), na ktorom na konkrétne otázky odpovedal priamo zodpovedný diplomat slovenského ZÚ v Berlíne, ktorý sa problematikou od začiatku venuje a komunikuje aj s nemeckým ministerstvom práce. Okrem toho odpovedáme aj na individuálne otázky občanov. Vo všetkých prípadoch však môžeme pracovať iba s informáciami, ktoré nám sú z nemeckej strany dostupné.

Otázka č. 4

Ustanovenia predmetného zákona vyvolávajú osobitné nejasnosti v súvislosti so slovenskými dopravnými spoločnosťami. Vie Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky poskytnúť komplexné odpovede na nasledovné otázky vyplývajúce z potenciálnych aplikačných problémov predmetného zákona:

- a) Aký právny režim sa vzťahuje na pracovné zmluvy slovenských dopravcov? V akom rozsahu sa aplikuje nemecké pracovné právo na pracovné zmluvy uzatvorené podľa noriem slovenského pracovného práva?

Vo vzťahu k nemeckej právnej úpravy minimálnej mzdy a v súlade s informáciami, ktoré má Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR k dispozícii, sa tento zákon vzťahuje aj na sektor dopravy. Teda aj minimálne mzdové nároky zamestnancov, ktorí majú pracovné zmluvy uzatvorené podľa slovenského právneho poriadku, sa spravujú nemeckým zákonom o minimálnej mzde počas výkonu práce týchto zamestnancov na území Nemecka.

Ešte raz však uvádzam, že s účinnosťou od 30. januára 2015 nemecká strana dočasne pozastavila uplatňovanie svojho zákona o minimálnej mzde v prípadoch tzv. čistého tranzitu. Nemecká úprava minimálnej mzdy sa však, podľa stanoviska nemeckej strany, uplatňuje v situáciách, kedy dochádza k vykládke a nakládke tovaru na území Nemecka a taktiež v prípadoch tzv. kabotáže (firma so sídlom v zahraničí vykonáva služby v nákladnej doprave so začiatkom a koncom na území Nemecka).

- b) V zmysle predmetného zákona, má mať slovenský dopravca svojho zástupcu aj na území Nemecka – akým spôsobom sa určí tento zástupca a aké kritériá musí spĺňať (napr. musí byť zamestnancom dopravcu, jeho štatutárnym zástupcom alebo občanom Nemecka)?

Podľa informácií, ktoré má Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR k dispozícii, musí každý zamestnávateľ odovzdať nemeckému colnému úradu informáciu, v ktorej uvedie meno, priezvisko, dátum narodenia a nemeckú adresu zodpovedného zástupcu firmy, pričom táto osoba musí byť oprávnená dávať pokyny osobám vykonávajúcim práce v Nemecku. Takáto osoba podľa dostupných informácií nemusí byť občanom Nemecka.

- c) V akom rozsahu majú nemecké orgány (napr. orgány colnej správy) právo vykonávať kontrolu plnenia ustanovení predmetného zákona vo vzťahu k slovenským dopravcom (napr. je možné, aby nemecké orgány colnej správy kontrolovali pracovné zmluvy slovenských dopravcov)?

Podľa dostupných informácií musí každý (zahraničný) zamestnávateľ úradu nemeckej colnej správy predložiť aj menný zoznam zamestnancov pracujúcich v Nemecku s dátumami narodenia a tiež miesto (adresu) v Nemecku, kde budú uložené ich pracovné zmluvy a doklady dokazujúce vyplácanie ich mzdy v súlade s nemeckým zákonom o minimálnej mzde. Zároveň podľa dostupných informácií príslušné nemecké orgány môžu, pri dodržaní pravidiel pre ochranu osobných údajov, komunikovať s príslušnými inštitúciami krajín Európskeho hospodárskeho priestoru a získať od nich ďalšie informácie pri preverovaní, či si zamestnávateľ splnil svoje povinnosti vo vzťahu k vyplácaniu minimálnej mzdy podľa nemeckého zákona.

- d) V akom rozsahu sa aplikujú ustanovenia o minimálnej mzde na slovenských dopravcov z pohľadu dĺžky pracovného času – vzťahujú sa len na to obdobie, počas ktorého sa dopravca nachádza na území Nemecka? Akým spôsobom sa eviduje pracovný čas zamestnancov slovenských dopravcov v takýchto situáciách? Vzťahujú sa ustanovenia o minimálnej mzde aj na dobu povinných prestávok, dobu denného odpočinku a týždenného odpočinku slovenských dopravcov v čase, keď sa nachádzajú na území Nemecka?

Vzhľadom na kompetencie Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR odporúčame túto otázku adresovať Ministerstvu dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR, do ktorého pôsobnosti primárne spadajú právne akty EÚ, ktoré sa týkajú špecifickej úpravy pracovného času pre odvetvia dopravy.

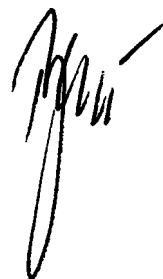
- e) Vzťahujú sa ustanovenia predmetného zákona na slovenských dopravcov aj v prípadoch, ak je Nemecko len tranzitnou krajinou?

Ako som už viackrát uviedol, nemecká strana prestala od 30. januára 2015 v dôsledku tlaku, ktorý vyvinuli členské štáty, vrátane Slovenska, ako aj Európska komisia, dočasne uplatňovať zákon o minimálnej mzde vo vzťahu k tzv. čistému tranzitu. Naďalej ho však uplatňuje v situáciách, kedy dochádza k vykládke a naložke tovaru na území Nemecka a taktiež v prípadoch tzv. kabotáže (firma so sídlom v zahraničí vykonáva služby v nákladnej doprave so začiatkom a koncom na území Nemecka).

- f) Zvýšenie minimálnej mzdy sa prejaví na nákladoch slovenských dopravcov, čo môže spôsobiť ďalšie sprievodné javy (napr. zvýšenie cien za prepravu). Zvažuje Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky akúkoľvek formu pomoci slovenským dopravným firmám, ktoré budú dotknuté ustanoveniami predmetného zákona?

Ako vyplýva z mojich odpovedí, Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR od samého začiatku účinnosti nemeckého zákona o minimálnej mzde urobilo a naďalej robí všetky kroky a opatrenia, aby nemecká strana uplatňovala svoj zákon o minimálnej mzde v súlade s európskym právom. Všetkým dotknutým slovenským firmám v tejto súvislosti pomáhame vyhnúť sa povinnostiam, ktoré podľa nás nie sú v súlade s právom EÚ – a rozhodnutie nemeckej strany z 30. januára 2015 ukazuje, že úspešne. Zároveň dotknutým slovenským firmám poskytujeme všetky potrebné a dostupné informácie. V maximálnej miere tak využívame všetky možnosti, ktoré nám prislúchajú na základe zák. č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov.

S pozdravom

Vážený pán
Miroslav Kadúć
poslanec
Národnej rady
Slovenskej republiky
Bratislava